

MESTO BÁNOVCE NAD BEBRAVOU

Námestie Ľ. Štúra 1/1, 957 01 Bánovce nad Bebravou

Okresný úrad v Bánovciach nad Bebravou
Odbor starostlivosti o životné prostredie
Námestie Ľudovíta Štúra 7/7
957 01 Bánovce nad Bebravou

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
ÚP 2610/27782/2019

Vybavuje/linka
Ing. M.Hajšová, PhD.

Bánovce nad Bebravou
20.11.2019

VEC: Prestavba nehnuteľností PD Podlužany „Kravín-pôrodnica s. č. 375 – prestavba na halu pre ošípané – nové prejednanie posudzovania vplyvov na životné prostredie

Mesto Bánovce nad Bebravou k plánovanému zámeru Poľnohospodárskeho družstva Podlužany, 956 52 Podlužany, IČO: 00 205 567 vydáva nasledovné vyjadrenie:

Nadväzne na strategické ciele mesta Bánovce nad Bebravou, ktoré sú rozpracované v Pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Bánovce nad Bebravou na roky 2016 – 2023, ktorý bol schválený na 11. zasadnutí Mestského zastupiteľstva v Bánovciach nad Bebravou uznesením č. 222, zo dňa 17.2.2016, ktoré sa týkajú ochrany životného prostredia a zvyšovania kvality života občanov nášho mesta, nesúhlasíme so zámerom Poľnohospodárskeho družstva Podlužany vo veci prestavby pôvodného kravína – pôrodnica č.p. 375 na halu pre ošípané.

1.

Chov ošípaných a s tým súvisiace prevádzkové činnosti, odvádzanie hnojovice do skladovacej nádrže v objekte PD Podlužany, vyvážanie hnojovice 3x do roka, jeden vývoz trvá 2 týždne a 9 vývozov denne, aplikácia hnojovice do poľnohospodárskej pôdy v okolí obce Podlužany a aj mesta Bánovce nad Bebravou bude nepriaznivo vplyvať na životné prostredie občanov obce Podlužany a životné prostredie občanov mesta Bánovce nad Bebravou. Mestská časť - Horné Ozorovce a sídlisko Dubnička (6 tisíc obyvateľov) sú vzdušnou čiarou vzdialené 2,5 km od PD Podlužany a nachádzajú sa v tesnom susedstve s poľnohospodárskou pôdou, kde PD Podlužany plánuje hnojovicu z chovu prasiat aplikovať. Dôvodom nášho nesúhlasu je predovšetkým to, že hlavnou znečisťujúcou látkou, ktorá je súčasťou chovu prasiat je amoniak, metán, sulfán a oxid uhličitý. Amoniak, alebo čpavok je

zlúčeninou dusíka a vodíka, je to toxický, korozívny plyn s charakteristickým prenikavým, ostrým a silne dráždivým zápachom. V zámere PD Podlužany o posudzovaní vplyvov na životné prostredie je uvedené, že sa zriaďuje karanténna stanica, hoci v zámere je aj plánovaný chov ošípaných, kde je uvedené, že emisie NH₃ majú fugitívny charakter, čo znamená, že sa na ne neuplatňujú emisné limity, ani povinnosť ich preukazovania. Ako je ale možné, že ak je v hnojovici obsiahnutý prchavý amoniakálny dusík, ktorý veľmi rýchlo uniká do ovzdušia a má nepriaznivé účinky na dýchacie cesty ľudí, najmä detí a starších občanov, z akého dôvodu nie je nikde v zámere PD Podlužany a aj v stanoviskách orgánov štátnej správy, ktoré sa vyjadrovali k posudzovaniu vplyvov na životné prostredie, spomenutá potreba jeho merania na prevádzke PD Podlužany a v blízkom okolí, kde žijú občania obce Podlužany a takisto potreba jeho merania pri aplikácii do pôdy hlavne v období leta, kedy nie je možné z priestorov bytov občanov mesta Bánovce nad Bebravou zápach vyvetrať.

Právo na priaznivé životné prostredie je súčasťou katalógu základných ľudských práv garantovaných Ústavou SR. Podľa čl.44 ods. 1 „Každý má právo na priaznivé životné prostredie.“a nielen to podľa čl. 44 ods. 2 – „Každý je povinný chrániť a zveľaďovať životné prostredie a kultúrne dedičstvo. Zámer PD Podlužany nie je s týmto právom človeka v súlade a takisto nie je v súlade s tým, že každý je povinný životné prostredie zveľaďovať.“

Okresný úrad v Bánovciach nad Bebravou, OSZP – EIA, vo svojom stanovisku zo dňa 15.10.2019 k zámeru PD Podlužany uvádza, že navrhovaná činnosť PD Podlužany bude realizovaná v areáli PD Podlužany, ktorý z troch strán susedí s poľnohospodárskou pôdou a z jednej strany s územím využívaným na bývanie. Vzhľadom na polohu a charakter navrhovanej činnosti PD Podlužany, OU OSZP – EIA v Bánovciach nad Bebravou odporúča vysadiť v areáli PD na vhodnom mieste izolačný pás zelene zo stromov a do výsadby primerane použiť priority pôvodné druhy drevín.

Poskytne izolačný pás zelene zo stromov dostatočnú ochranu obyvateľom obce Podlužany pred prchavým amoniakálnym dusíkom? Koľko tu má byť vysadených stromov? Aké stromy tu majú byť vysadené?

V rámci nového prejednávania žiadame doplniť:

- koľko stromov tu má byť vysadených,
- druh stromov.

V Zámere PD Podlužany o posudzovaní vplyvov na životné prostredie sa píše, že kontaminácia ovzdušia pachovými látkami (tieto sú pri chove ošípaných a manipulácii s hnojovicou intenzívne) bude mať za následok vytváranie podmienok pre množenie hmyzu, hlodavcov a šírenie choroboplodných zárodkov a ich množstvo bude závisieť od počtu ustajnených zvierat. Čiže kontaminácia ovzdušia sa pripúšťa, ale nikto nevyžaduje od investora zabezpečiť určité prevádzkové podmienky, podmienky, ktoré by pri prevádzke PD Podlužany tento hmyz, muchy, hlodavce minimalizovali. Napr. vzhľadom na blízkosť rodinných domov v obci Podlužany.

Vzhľadom na to, že v Zámere PD Podlužany o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, (ďalej len „Zámer“) v časti 9 *Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite*, je uvedené, že PD Podlužany plánuje efektívne využívať existujúci areál PD Podlužany a takisto, že zámerom investora (str.16) je aj ostatné priestory v budúcnosti prestavať pre ustajnenie ošípaných, máme zato, že povinnosťou Okresného úradu, odbor starostlivosti

o životné prostredie, Bánovce nad Bebravou, ako aj ostatných orgánov štátnej správy, ktoré majú v kompetencii posudzovanie vplyvov budúcej činnosti PD Podlužany na životné prostredie, je obhajovať záujmy občanov obce Podlužany, všetkých okolitých obcí a aj mesta Bánovce nad Bebravou. V posudzovaní vplyvov na životné prostredie nie je nikde zmienka o hodnotení vplyvov činnosti PD Podlužany na životné prostredie občanov mesta Bánovce nad Bebravou, hoci sa v „Zámere“ sa píše aj o kontaminácii ovzdušia pachovými látkami, ktoré vznikajú nielen pri chove ošípaných, ale aj pri manipulácii s hnojovicou. V tom istom „Zámere“ sa aj uvádza, že pri manipulácii s hnojovicou sa vytvárajú podmienok pre množenie hmyzu, hlodavcov a šírenie choroboplodných zárodkov aj v závislosti od spôsobu manipulácie s hnojovicou a od množstva hnojovice, ktorá bude aplikovaná do pôdy.

Ak je toto súčasťou chovu prasiat a má sa to uskutočňovať v našom životnom priestore, musí nás to všetkých zaujímať. Musí nás zaujímať koľko prasiat tu vlastne PD Podlužany plánuje chovať, ako bude PD Podlužany nakladať s exkrementami, ako sa bude manipulovať s hnojovicou, kde sa bude hnojovica vyvážať, koľko ha pôdy PD Podlužany obhospodaruje v našom okolí, či bude hnojenie pôdy v súlade s Nitrátovou smernicou, aby nedošlo k znehodnoteniu pôdy a následne aj ku kontaminácii povrchových vôd.

Vyhodnotili sa dostatočne všetky súvislosti hlavne z titulu možného úniku amoniaku vplyvom počasia a možných poveternostných vplyvov nadväzne na blízkosť sídliska Dubnička a časti mesta Horné Ozorovce?

V rámci nového prejednávania žiadame:

- vypracovanie rozptylovej štúdie k plánovanému zámeru, ktorá bude riešiť aj posúdenie znečistenie ovzdušia amoniakom s ohľadom na sídlisko Dubnička a Horné Ozorovce v našom meste, nezávislou oprávnenou osobou.

V dostupných materiáloch k tejto problematike sú spracované dve rozptylové štúdie tou istou oprávnenou osobou, preto žiadame, aby nová rozptylová štúdia bola spracovaná inou nezávislou osobou.

V „Zámere“ PD Podlužany je uvedené, že 682 prasiat vyprodukuje za jeden rok 1.718 t hnoja a hnojovice. Hnojovicu plánujú vyvážať 3x ročne. Jeden vývoz trvá maximálne 2 týždne, t.j. 9 vývozov na vozidlo a deň. Nadväzne na to, že sa bude hnojovica vyvážať 3x ročne, vývozy celkom v roku budú trvať 6 týždňov. V rámci manipulácie s hnojovicou sa pripúšťa riziko vyššej koncentrácia NH^3 . Kto a akým spôsobom bude zabezpečovať monitorovanie rizika tejto koncentrácie. Kde sa budú výsledky monitorovania zverejňovať, aby sme vedeli občanov mesta Bánovce nad Bebravou priebežne informovať o stave ovzdušia.

V „Zámere,, PD Podlužany je uvedený odkaz na hnojový plán, ktorý by bolo potrebné predložiť kompetentných orgánom na posúdenie. Alebo to nie je potrebné? Nie je potrebné chrániť naše životné prostredie? Ide o naše spoločné životné prostredie a nadväzne na uvedené by sme mali spoločne zodpovedne rozhodovať v prospech občanov okresu Bánovce nad Bebravou, aby sme nezanechali pre budúce generácie zdevastované pôdy a zdroje vody.

2.

V „Zámere“ v časti 8 *Opis technického a technologického riešenia* je uvedené, že PD Podlužany patrí do skupiny Polnovakia Agrar, ktorá je jedným z najväčších producentov ošípaných na Slovensku. Produkcia 150.000 jatočných ošípaných je sústredená na piatich

miestach na Slovensku a PD Podlužany je určené v rámci tohto zámeru ako karanténna stanica pre ustajnenie mladých prasníc pred prvou insemináciou, ale takisto je v tomto zámere uvedené, že investor plánuje tento chov prasiat rozširovať aj v Podlužanoch. Čo je teda vlastne pravdou v zámere PD Podlužany? Zriadenie karanténnej stanice, či založenie chovu prasiat?

Už v súčasnej dobe sme svedkami toho, že PD Podlužany v čase jari a jesene intenzívne hnojí poľnohospodársku pôdu, ktorú v okolí Podlužian obrába a hnojovica na hnojenie je dovážaná v kamiónoch z existujúcich fariem Polnovakia Agrar, s.r.o., teda už z existujúcich chovov ošípaných na Slovensku. Intenzívny zápach z hnojenia sa dotýka aj občanov nášho mesta a to z hnojenia exkrementami z chovu ošípaných tejto spoločnosti z iných častí Slovenska. Nadväzne na uvedené by mala byť súčasťou zámeru PD Podlužany spracovaná štúdia posúdenia pôdy, ktorá by mala obsahovať meranie alebo zisťovanie stavu pôdneho krytu so stanovením maximálnej možnosti zaťaženia pôdy hnojivami - hnojovicou nadväzne na druh pôdy, ktorú PD Podlužany obrába (Nitrátová smernica), aj vzhľadom na to, aby sa nekoordinovaným hnojením nevyplavovali exkrementy do podzemných vôd. Cca 3-4 km severne od PD Podlužany sa nachádza významný doplnkový zdroj pitnej vody Timoradza.

V „Zámere“ PD Podlužany sa uvádza: „*Posudzovaná činnosť (PD Podlužany) nezasahuje do žiadneho ochranného pásma tohto zdroja*“. Na základe čoho spracovateľ zámeru budúcej činnosti PD Podlužany mohol toto konštatovať? Prebehlo posúdenie týchto súvislostí aj nadväzne na obsah zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a to, že sme všetci povinní nadväzne na tento zákon (teda aj dánski investori) zabezpečovať všestrannú ochranu vôd, vrátane vodných ekosystémov a vytvárať podmienky na ich všestrannú ochranu, vrátane vodných ekosystémov.

3.

Z akého dôvodu, v rámci posudzovania vplyvov prevádzky PD Podlužany na životné prostredie sa nikto z orgánov štátnej správy nezaoberal stanovením povinného prekrytia hnojovicovej nádrže, kde sa bude skladovať 970m³ hnojovice vo vzdialenosti **150m od rodinných domov**.

V „Zámere“ je uvedené, že najvyššie koncentrácia amoniaku je pri nádrži na hnojovicu, ďalej sa píše: „*keby nádrž na hnojovicu bola prekrytá pevným poklopom, koncentrácia NH₃ by sa znížila o 80%, v prípade prekrytia fóliou o 60% a v prípade prekrytia nádrže slamou, LECA alebo iným materiálom o 40%*. Keďže sa v „Zámere“ uvádzajú len možnosti, ako by mohla byť hnojovicová jama riešená a prekrytá, žiadame do podmienok rozhodnutia zo zisťovacieho konania stanoviť požiadavku:

- prekrytia nádrže na hnojovicu pevným poklopom, ktorá v najväčšej miere zníži koncentráciu NH₃.

4.

V „Zámere“ PD Podlužany kravin pôrodnica, s. č. 375 - prestavba na halu ošípané je výpočet produkcie hnoja a hnojovice v objeme 1718 ton /rok, pri počte 682 chovných ošípaných vo váhovej kategórii 30-130 kg. Potreba skladovacích nádrží na 6 mesiacov je vypočítaná v objeme **791 m³**. Existujúce skladovacie nádrže PD Podlužany sú v objeme 996 m³. Ak ale vychádzame z ročnej produkcie hnoja a hnojovice v objeme 1718 ton /rok, (uvedené na str.

45) potom polročná produkcia tej istej hnojovice bude v objeme 859 m³ a nie 791m³. Výpočet produkcie hnoja a hnojovice vychádza z priemernej živej váhy prasnice 100 kg.

Ak by sme ale vychádzali z váhy prasnice 120kg, potom by produkcia hnojovice za rok bola 2.061 m³ a za obdobie pol roka by to bolo **1.030m³**. Nadväzne na uvedené sú skladovacie kapacity PD Podlužany nedostačujúce. V „Zámere“ PD Podlužany je odkaz na „Hnojný plán“ PD Podlužany a potreba hnojenia 3x do roka. Čo sa stane s frekvenciou hnojenia v prípade rozšírenia produkcie prasiat?

Kto z orgánov štátnej správy bude v prípade vydania povolenia plánovanej činnosti PD Podlužany zodpovedný a povinný nadväzne na zákon č. 39/2013 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov zabezpečiť *v existujúcich prevádzkach a v nových prevádzkach účinnú integrovanú ochranu zložiek životného prostredia a udržanie miery znečistenia životného prostredia v normách kvality životného prostredia?*

Do podmienok rozhodnutia zo zisťovacieho konania žiadame stanoviť:

- aby sa na poľnohospodárske pozemky, ktoré patria PD Podlužany, vyvážala a aplikovala hnojovica len z chovu v PD Podlužany. Zároveň žiadame zamedziť nekontrolovateľnému dovozu hnojovice z iných častí SR, kde má spoločnosť Polnovakia Agrar, s.r.o. už svoje rozbehnuté chovy ošípaných a iných zvierat.

Starostlivosť o životné prostredie a starostlivé nakladanie s pôdou v SR a aj okrese Bánovce nad Bebravou je nevyhnutné aj z hľadiska dlhodobej potravinovej bezpečnosti štátu, na ktorej by nám všetkým malo rovnakým spôsobom záležať.

S pozdravom

PhDr. PaedDr. Rudolfa Novotná
primátorka mesta

Telefón
+421-(0)38-7629101

Fax
+421-(0)38-7603084

E-mail
info@banovce.sk

Internet
www.banovce.sk

IČO
00310182